Львівський університет бізнесу та права	**СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ» ОК 04**	
	Рівень вищої освіти	**другий (магістерський)**
	Спеціальність	**С4 Психологія**
	Освітньо-професійна програма	**Практична психологія**
	Кваліфікація	**Магістр з психології**
	Рік навчання	**1**
	Семестр	**1**
	Форма навчання	**денна**
	Кількість кредитів ЄКТС	**3**
	Мова викладання	**українська**

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з базовими категоріями та методологічними принципами сучасної психологічної науки; формування уявлення про парадигми психологічної науки (проблеми предмета, методу та пояснення) та розуміння ключових парадигм різних психологічних теорій. Основні завдання:

- **Науково-методологічне уявлення:** сформувати розуміння теорії й методології у складі наукового пізнання та особливостей методології в психології.
- **Базові категорії:** розуміти категорії психіки, свідомості, діяльності, мотивів, особистості з урахуванням сучасних підходів до їх визначення.
- **Теоретичні підходи:** сформувати розуміння основних теоретичних підходів до природи психічних явищ.
- **Методологічні принципи:** засвоїти принципи наукової психології (детермінізму, системності, розвитку, єдності свідомості та діяльності).

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лек./ прак./ сам.)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 1. Актуальні проблеми методології сучасної науки.	2/2/-	**Знати:** загальні уявлення про науковий світ, поняття диференціації та інтеграції психології, основні галузі психології. **Вміти:** співвідносити рівні методології та визначати місце психології в системі наук.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Тема 2. Особливості становлення предмета вітчизняної психології та методів її дослідження.	2/2/-	**Знати:** причини саморефлексії психології щодо її предмета, сучасні підходи вітчизняних учених до предмета й методів психології. **Вміти:** порівнювати підходи до визначення предмета психології.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5

Тема	Години (лек./ прак./ сам.)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 3. Методологічні принципи психології.	2/2/-	**Знати:** принципи як ознаку науки, їх визначення, перелік, ієрархію та характеристику (детермінізм, системність, розвиток, єдність свідомості й діяльності). **Вміти:** застосовувати методологічні принципи до аналізу психічних явищ.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Тема 4. Методологія і методи практичної психології.	2/2/-	**Знати:** відмінності практичної та науково-дослідницької психології, цілі й завдання практичної психології та психолога-практика, сучасні тлумачення методологічних принципів. **Вміти:** обґрунтовувати вибір методів практичної діяльності.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Тема 5. Криза у психології: причини та шляхи подолання.	2/2/-	**Знати:** причини кризи в психології, протистояння традиційного (академічного) підходу та інших психологічних шкіл, сучасні дискусії щодо реплікаційної кризи. **Вміти:** аналізувати кризові явища в науці та тлумачити шляхи їх подолання.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Тема 6. Проблема особистості в психології. Системний підхід до досліджень особистості.	2/2/-	**Знати:** поняття «особистість», основні завдання, принципи та переваги системного підходу в дослідженні особистості. **Вміти:** застосовувати системний підхід до аналізу особистості.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Тема 7. Теорія діяльності та спілкування як базові категорії психології.	2/2/-	**Знати:** завдання та принципи діяльнісного підходу як способу подолання кризи в психології, завдання спілкування, основні методи та способи спілкування. **Вміти:** аналізувати психічні явища через категорії діяльності та спілкування.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Тема 8. Уроджене й набуте в психіці. Психофізіологічна проблема сучасної психології.	2/2/-	**Знати:** співвідношення уродженого й набутого в психіці, психофізіологічну проблему. **Вміти:** розрізняти та визначати співвідношення психічної діяльності людини й діяльності головного мозку, критично оцінювати біологізаторські та соціологізаторські підходи.	Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи	5
Теми для самостійного вивчення	-/-/58	Філософські засади психологічного пізнання. Парадигми психології: біхевіоризм, психоаналіз, гуманістична та когнітивна психологія. Вітчизняні методологічні традиції (Л. Виготський, С. Рубінштейн, Г. Костюк). Принцип системності в сучасних дослідженнях психіки. Проблема свідомості та несвідомого. Реплікаційна криза та відкрита наука. Психологічна наука й практика в умовах війни. Штучний інтелект і проблема відтворення психіки в штучних системах.		

Тема	Години (лек./ прак./ сам.)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Всього	**16/16/58**			
Всього балів за поточний контроль				**40**
Екзаменаційна оцінка				**60**
Всього				**100**

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	**СК1.** Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. **СК2.** Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. **СК3.** Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
Програмні результати навчання (ПРН)	**ПРН2.** Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів. **ПРН3.** Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки. **ПРН12.** Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності. **ПРН13.** Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад: лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка за національною шкалою	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
відмінно	90 – 100	A
добре	82 – 89	B
	74 – 81	C

задовільно	64 – 73	D
	60 – 63	E
незадовільно (з можливістю повторного складання)	35 – 59	FX
незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	0 – 34	F

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література / Додаткова література / Інформаційні ресурси

Основна література:

1. Турбан В. В., Сердюк Л. З., Москаленко В. В. та ін. Соціокультурні детермінанти розвитку психології особистості в Україні : монографія. Київ : Ін-т психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 296 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737925/
2. Попович І. С. Теоретична і прикладна психологія у вимірах наукових парадигм : метод. рекомендації. Київ : Ін-т спец. педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739515/
3. Гуляс І. Реплікаційна криза у психології: причини, наслідки, способи подолання. Психологія і суспільство. 2026. № 1 (93). С. 83–93. URL: https://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/article/view/1373
4. Візнюк І. М., Долинний С. С., Саранча І. Г., Долинна А. С. Концептуальні підходи до визначення психіки та її можливого відтворення в штучних системах. Наукові записки. Серія: Психологія. 2025. № 1. С. 36–41. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/645

Додаткова література:

1. Горська Г. О., Гайдуков І. В. Темна тріада: проблеми концептуалізації та емпіричного дослідження. Наукові записки. Серія: Психологія. 2025. № 1. С. 51–57. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/647
2. Августюк М., Борисенко В. Основні теоретико-методологічні засади метакогнітивного моніторингу як регулятивної основи метапізнання (на прикладі майбутніх офіцерів-розвідників). Наукові записки. Серія: Психологія. 2024. № 4. С. 13–18. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/585
3. Максименко С. Д. та ін. Психологія когнітивних процесів : наук. посіб. Київ : Видавництво Людмила, 2022. 420 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733528/
4. Косьянова О. Ю. Адаптація україномовної версії опитувальника самообману (SDQ). Результати психометричного аналізу SDQ. Наукові записки. Серія: Психологія. 2025. № 4. С. 43–51. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/954

Інформаційні джерела:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт (дата звернення: 05.10.2026). URL: https://www.nbuv.gov.ua/
2. Наукова періодика України : портал наукових журналів (дата звернення: 05.10.2026). URL: https://journals.uran.ua/
3. Національна академія наук України : офіційний сайт (дата звернення: 05.10.2026). URL: https://www.nas.gov.ua/